

Errata en aanvullingen bij de eerste en tweede druk van *De Prijs van Gelijkheid*

Bas Jacobs

8 september, 2010

De zin op de achterflap ‘Iedere euro die de overheid herverdeelt, kost de samenleving 50 eurocent’ wekt de suggestie dat de gemiddelde kosten van herverdeling 50 cent bedragen. Dat geldt ook voor sommige zinnen in de hoofdtekst. Beter was geweest om te schrijven: ‘Iedere euro die de overheid **extra** herverdeelt, kost de samenleving 50 eurocent.’ Zie ook de discussie over marginaal en gemiddeld dood gewicht op pagina 47-48.

Eerste druk

p.36 Tweede alinea: ‘bijvoorbeeld als de arbeidsvraag volledig inelastisch is’ moet worden vervangen door ‘bijvoorbeeld als het arbeidsaanbod volledig inelastisch is’.

p.100 Derde alinea: ‘De SP streeft naar een toptarief in de inkomstenbelasting van 72 procent’. Inmiddels lijkt de SP van dit standpunt te zijn afgestapt. De zin moet daarom worden vervangen door ‘De SP bepleitte ooit een toptarief in de inkomstenbelasting van 72 procent’.

p. 109 Laatste alinea: Uit de alinea valt niet direct duidelijk op te maken of het hier gaat om gemiddelde of marginale tarieven. Het gaat om marginale tarieven, zie ook Lee en Saez (2008).

p.132 Eerste alinea: Steeds wanneer ik spreek over ‘het onderwijsbeleid’ gaat het om ‘generiek onderwijsbeleid’. Op pagina 148 wordt kort stil gestaan bij het beleid om onderwijsachterstanden te bestrijden.

p. 174 Tweede alinea, halverwege: ‘perfect elastische vraag’ van huizen moet ‘perfect elastisch aanbod’ van huizen zijn.

p. 202 Tweede alinea, eerste zin: ‘geen’ moet worden ingevoegd voor ‘commitment’.

p. 220 Eerste zin: ‘later’ moet worden vervangen door ‘eerder’.

p. 220 Eerste alinea: Als het ‘huizenaanbod vast ligt’ bedoel ik dat het huizenaanbod inelastisch is en niet reageert op de prijs, niet dat het huizenaanbod constant is.

Tweede druk

In de tweede druk is een aantal taal- en spelfouten in de eerste druk gecorrigeerd.

Daarnaast is een aantal storende fouten uit de eerste druk blijven staan.

p.51 Er wordt betoogd dat het tarief van de btw moet worden opgeteld bij het tarief van de inkomstenbelasting om het totale effectieve marginale tarief te verkrijgen. Dit is niet correct. Het effectieve marginale tarief op arbeid is gelijk aan $1 - (1 - \text{ib-tarief}) / (1 + \text{btw-tarief}) = 1 - 0,55 / 1,15 = 52\%$ en geen 60 procent. De reden is dat de btw wordt betaald nadat er al inkomstenbelasting is afgerekend (of: over de te betalen belasting wordt geen btw gerekend). Voor het verdere betoog maakt deze

fout niet uit zolang op p.60 de daling van de wig door actuariael neutrale premies nog steeds het effect van de btw compenseert. Deze compenserende effecten kunnen nu overigens een stuk kleiner zijn.

p.89 Tweede alinea, tiende zin: het maximale belastingtarief voor de vlaktaks bedraagt niet 50%, maar 67%. Bij een elasticiteit van 0,7 is de top van de Laffer-curve 59%. Nederland zit dan niet over de top van de Laffercurve.

p. 111 Eerste zin: ‘Figuur 5.5’ moet worden vervangen door ‘Figuur 5.4’

p.125 Tweede formule: de *A* en de *B* zijn omgewisseld ten opzichte van de hoofdtekst.

p.162 Tweede alinea, derde zin: de punt moet worden vervangen door een komma.

p.170 Tabel 7.1: Bij de berekening van de kosten van pensioensubsidies is Van Ewijk et al. (2006) gevolgd, maar de door het CPB verstrekte cijfers betreffen alleen de versmallingen van de belastinggrondslagen, niet de totale subsidies. Dat laatste is niet helder gerapporteerd in de CPB-studie waardoor abusievelijk de grondslagversmallingen als subsidies zijn geïnterpreteerd. De subsidie moet worden berekend als de versmalling van de grondslag maal het geldende tarief over die grondslag. Daarnaast is de btw niet meegenomen in de berekening, in tegenstelling tot het CPB. De reden is dat huidige en toekomstige consumptie even zwaar door de btw wordt geraakt en er dus geen impliciete subsidie (belasting) op pensioenopbouw wordt gegeven (geheven). De correcte berekening moet als volgt luiden:

Subsidie op pensioenbesparingen volgens Van Ewijk et al. (2006, p.85) (alles in %bbp)

	2011	2020	2040	2060	2100
Grondslagversmalling aftrek pensioenpremies	6.5	6.9	5.8	6.1	5.9
Grondslagverbreding belasting pensioenuitkering	4.6	6.0	8.7	8.1	8.7
Grondslagerosie vrijstelling Box-3 heffing op basis van 4% forfaitair rendement	6.4	7.8	9.1	9.4	9.9
Gederfde belastingopbrengst pensioenaftrek bij 45-procent tarief (gemm. tarief Box-1 65-minners)	2.9	3.1	2.6	2.7	2.7
Hogere belastingopbrengst bij 35-procent tarief (gemm. tarief Box-1 65 plussers)	1.6	2.1	3.0	2.8	3.0
Gederfde belastingopbrengst onbelaste pensioenaangroei bij 30 procent tarief (Box-3)	1.9	2.3	2.7	2.8	3.0
Totale subsidie pensioenbesparingen	3.2	3.3	2.3	2.7	2.6

Bron: Van Ewijk et al. (2006), Ageing and the Sustainability of Dutch Public Finances, Den Haag: CPB

De totale pensioensubsidie van 2,5 procent bbp, zoals genoemd in de tekst van het boekje, is dus een aanzienlijke onderschatting ten opzichte van 3,2 procent bbp. De structurele subsidie bedraagt echter wel zo'n 2,5 procent bbp. Met dank aan Ed Westerhout van het CPB voor een nadere toelichting op de CPB-cijfers.

p.170 Tabel 7.1 Voor de berekening van de totale belastingopbrengst op kapitaalinkomen is het bij nader inzien niet correct om de gederfde belastinginkomsten vanwege de vermogensrendementsheffing mee te nemen. Dit is een ‘opportunity cost’, geen reële opbrengstderving. Voor de berekening van de feitelijke subsidie op de pensioenbesparingen en het eigen huis moet deze ‘opportunity cost’ natuurlijk wel worden meegewogen. Voor 2011 is daarom de belastingopbrengst op de pensioenbesparingen geen -3,2 procent bbp maar -1,3 procent bbp. Voor het eigen huis geldt dat de belastingopbrengst dan geen -2,7

procent bbp is, maar zo'n -1,3 procent bbp. Dit impliceert dat de totale belastingopbrengst op kapitaalinkomen zo'n 2,2 procent bbp bedraagt. Zie ook noot 12, hst. 7. Met dank aan Marcel Lever van het CPB die dit punt maakte tijdens een seminar op het CPB.

p. 204 'Figuur 8.1' moet 'Tabel 8.1' worden (ook in inhoudsopgave op p.8), daarnaast ontbreken in de eerste regel van de tabel de trema's op Atkinson-coëfficiënt.

p.223: Referentie 'Bassani, Andrea en Stefano Scarpetta' moet worden: 'Bassanini, Andrea en Stefano Scarpetta'.